

пространство (в исторически и в актуален план). Защото циркът се възприема навсякъде по аналогичен начин, независимо от държавнически легитимирани, етничните, културните, етнорелигиозните, ценностно-нормативните и пр. конвенционалности на цирковата аудитория и на социалната среда.

Този втори аспект обаче има своя „двойник“ в циганската орис и съдба. Исторически, а някъде и съвременно, циганите винаги са били посрещани по идентичен начин от местното население, от властта, от държавните институции и т. н. Еквивалентността на тези стереотипизирани и негативни по своя смислов потенциал оценки е била реален факт, който не е зависел от етничната, етнокултурната, етнорелигиозната и др. принадлежност на съответното население, на оторизираните държавни служби, които са контактували с тях, или поне в немного голяма степен тази принадлежност е влияела върху профила на валидизираните отношения към циганите.

Наред с това много неща от цирковия бит, от ежедневието на артистите извън арената, зад нея, преди или след спектаклите приличат поразително на конституиращи черти, щрихи от портрета на ромския бит (в неговата историчност и дори нерядко в актуалност). Така например самият характер и спецификата на мобилната орис на цирковите професионалисти налага и изисква един систематичен и дълготраен битов редукционизъм, една ексклузивна ограниченост и елементарност в битовото устройване. Походните условия, неуседналият маниер на съществуване, ненужността от един богат интериор и др. под. са само една малка част от всекидневието на цирковите артисти. Но те са били, а някъде и днес са атрибути и на циганската мобилна или уседнала общност.

Нещо повече, компенсаторните механизми на този битов редукционизъм следва да се търсят в едно по-друго светогледно отношение. От една страна, в представите, а реално и в живота цирковите артисти се виждат и оценяват като хора, обрekli се доброволно и понасящи негодите на едни аскетични условия на съществуване. От друга страна, в масовото съзнание шаблонизираните представи и оценки винаги ги свързват с по-друг тип на перцептивност, а именно с тяхната бохемска, хедонистична ориентация и маниер на живот. По този начин стоицизмът на житейските ограничения и бедността